

Natievorming en poëzie

SPOKER IN *REINAERT DE VOS*

TEKSTUELE ANALYSE EN CONTEXTUELE STUDIE VAN DE
NATIONAAL-POLITIEKE TEKSTEN VAN GUIDO GEZELLE [PS.
SPOKER] IN HET WEEKBLAD *REINAERT DE VOS* (1860-1865)

ADELHEID CEULEMANS
Universiteit Antwerpen
(promotor: prof. Piet Couttenier)

I. Inleiding

- Corpus
- Historisch en methodologisch kader

II. Onderzoek

- Het weekblad *Reinaert de Vos* (1860-1868)
- Analyse van de Spoker-teksten
- Interpretatie van de Spoker-teksten

III. Slotbeschouwingen

CORPUS

- Nationaal-politieke teksten van Guido Gezelle [ps. Spoker] in *Reinaert de Vos* (1860-1865)
- Journalistieke teksten van Gezelle: weinig bestudeerd - beeld persona poëtica Gezelle vervolledigen
- Scharpé *DWB* (1904), Dundrukeditie Baur (1938-1950), Verzameld dichtwerk Boets (1980-1991)
(cfr. bijlagen: vindplaatsen, diplomatische editie)

METHODOLOGISCH EN HISTORISCH KADER

- Tekst en context:
 - socio-institutionele veld
 - cultuurhistorische situatie
 - literaire normenstelsels, poëtica's
- Tweerichtingsverkeer tussen literatuur en maatschappij
- Vlaanderen in de 19de eeuw:
 - verwevenheid Vlaams literatuur - Vlaamse Beweging
 - cultuurnationalisme

→ CENTRALE ONDERZOEKSVRAAG:

Hoe en in hoeverre hebben de nationaal-politieke teksten van Guido Gezelle in *Reinaert de Vos* bijgedragen tot de vorming van een Vlaamse *Kulturnation*, tot de vorming van een Vlaamse identiteit?

HET WEEKBLAD REINAERT DE VOS (1860-1868)

- Redactie, cultuurpolitieke uitgangspunten, inhoud van *Reinaert de Vos* :
 - Flamingantisch, ideologisch 'neutraal'
 - Lodewijk Vleeschouwer [ps. Reintje]
 - Antwerpen, 1860-1868
- Lees- en luisterpubliek
 - Middenlaag van kleine burgers (analfabetisme)
 - Almanakken, periodieken, dag- en weekbladen > romans, dichtbundels
 - Luistercultuur: herbergen, familiekring, (Vlaamsgezinde) vergaderingen/verenigingen

ANALYSE

- Guido Gezelle in *Reinaert de Vos*
 - 44 teksten Gezelle 1860-1865 (cfr. bijlagen)
 - Pseudoniem Spoker (uitgezonderd 3 teksten)
- *Taalkundige opmerkingen*
Fonetiek, morfologie, lexicon
(De Bo, *Westvlaamsch Idioticon* - WNT)

ANALYSE

- *Stilistische en inhoudelijke analyse*
- Twee zijden van dezelfde medaille
- Context: historische situatie, specifieke gebeurtenissen
- Tekst: ritme, rijm, stijlfiguren, bladschikking, genre
 - Politieke hekeldichten: Vlaamsgezindheid, Slokop en de nationale politiek
 - Pseudo-middeleeuwse kronieken
 - Brieven: Slokop en Reinaert
 - Korte berichtjes
 - Gedichten in dialoogvorm
 - Niet-politieke gedichten
- (cfr. bijlagen)

INTERPRETATIE (tekst en context)

- *Taal*
West-Vlaams, Diets en Nederlands, particularistisch en gestileerd
→ Oude volkstaal: symbolische uithangbord van de Vlaamse subnatie
- *Stijl*
Een overtuigende combinatie van genres, registers, technieken, procédés en poëtica's
→ Doel heiligt alle mogelijke middelen (eigenzinnig!)

INTERPRETATIE (tekst en context)

- *Inhoud*

Actualiteit en (geidealiseerd) verleden, mythen en iconen, expressiviteit en subtiliteit (folklorisme), katholicisme, conservatisme (context!), Vlaams (niet Belgisch), cultuurnationalisme, essentialisme
→ Opwekken Vlaams (sub)nationaal bewustzijn

- *Kritische kanttekeningen: beeldvorming en receptie*

Romantisch, literair-psychologisch, Vermeylen - Rodenbach
→ Verschillende interpretaties: context, uitgangspunt

TEKSTUELE EN CONTEXTUELE STUDIE

- Veelzijdigheid persona poëtica Gezelle: dichter, redenaar, journalist, flamingant
- Spoker in *Reinaert de Vos*:
 - Betrekken bij politieke, publieke debat
 - Bijdrage aan de Vlaamse identiteits- en (sub)natievorming - taal, stijl, inhoud
 - Vlaamse volk ver-dichten tot een Vlaams 'imagined community'

- Vragen?
- A. Ceulemans, *Spoker in Reinaert de Vos*. Speciaal nummer *Gezelliana. Kroniek van de Gezellestudie* 20 (2008) 1-2, 179 pp.
- Hartelijk dank voor uw aandacht!